

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

Terți de Duminecă pe an
— 4 coroane.

Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napotiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Surisori nefrancați nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Chestia naționalităților în Dietă

(*) De mult, în Dieta Ungariei nu s'a urmat o discuție mai interesantă asupra chestiei naționalităților decât a fost discuția din săptămâna trecută. Kossuthistii banffyani, căci azi Banffy și Kossuth Ferencz merg mână în mână în campania contra lui Széll, au folosit toate privilegiile pentru a face greutate guvernului, făcându-l indeosebi pe chestia naționalităților. Așa, că de la 1 Februarie, când venise în Dietă chestia rentei, și până la 9 Februarie, tot despre naționalități s'a vorbit. *Indeosebi despre Români.*

Natural, că și ziarele mai ales asupra acestor chestii discută. Afară de „Magyar Szó“, ziarul lui Banffy, și „Egyetértés“, celelalte toate sunt de acord, că Széll a repercutat o mare lovitură asupra adversarilor săi. Totuși și Banffy-Kossuth li va trece, pe multă vreme, pofta să folosească chestia naționalităților ca armă de partid, într-a combata guvernul.

În discuția urmată, culmea s'a ajuns Vineri, la 9 Februarie, când Széll a răspuns lui Komjathy.

Eată ce scrie „Alkotmány“, organul partidului clerical, despre această ședință a Dietei:

„Campania turbată, pornită asupra lui Széll cu armele problemelor naționalităților, s'a sfârșit printr-o rușinoasă înfrângere. În mijloc ovațiilor întregii Diete, Széll s'a mai lungit odată la pământ pe cel ce-l plănuia; rănile ce a pricinuit sunt de natură atât de gravă, că atât Komjathy, cât și susținătorul său Banffy multă vreme nu s'au mai gândesc la o nouă acțiune.“

Vineri seara i-sau făcut apoi lui Széll ovații și la clubul liberal. Cel care a luat întâiu cuvântul și l'a felicitat pentru toate, dar mai ales pentru chipul cum a susținut interesele maghiare în mijlocul tratărilor privitoare la renta din Brașov, a fost contele Apponyi. Ziarele d'asemeni îl laudă.

Vom da în altă parte ceea-ce scriu ziarele. Aci ținem să accentuăm numai un singur lucru, de mare importanță politică: Toate ziarele, afară de cele două susamintite, și toate partidele, afară de fracțiunea kossuthistă, recunosc că în trecut s'a făcut o mare greșeală în giurul chestiei naționalităților. Nu i-s'a dat importanța cuvenită, ear când a fost pusă în ordinea zilei, n'a pus-o nici un guvern cu gând s'o rezolve în chip echitabil, ci a luat-o ca un mijloc când să sperie pe Unguri, când pentru a produce diversiuni în public și prin volnicii și brutalități condamnabile să câștige merite ieftine și să „salvat“ Ungurimea din primejii.

Mărturisirile acestea, cine s'ar încumeta să tăgăduiască, sunt o adevărată revelațiune.

Rămâne numai ca guvernul actual, dacă într'adevăr ține să se deosebească de cele precedente, să dovedească și prin fapte că, într'adevăr,

înțelege importanța chestiei naționalităților și are atât ambiția, cât și priceperea să înceapă o dreaptă rezolvare.

E de constatat însă, că cele ce se petrec, față de noi Români, sunt tot acte de agresiune. Astfel, nu mai departe decât în zilele acestea, pentru purtarea treicolorului au fost osândiți peste douăzeci Români. Ear' pe mâne sunt chemați la judecătoria din Baia-de-Criș trei studenți Români, acușați că ar fi turburat liniștea religioasă (?) a nu știu cui, prin faptul încoronării scumpului mormânt dela Tebea.

Și apoi chiar declarația primului ministru: că a intervenit și la Roma împotriva dlui Dr. V. Lucaciu, ce însemnează de fapt altceva, decât tot politica de prigonire, ca pe vremea lui Banffy!

Că între naționalități să se observe deci o schimbare de sistem, trebuie să înceteze prigonirile nedrepte, să nu fie tolerați procurori ca Lăzăr dela Alba-Iulia, nici gendarmii cari ne batjocoresc altarul.

Altfel vom susține, că întocmai ca Banffy, Széll confundă și el rigozarea legii cu brutalitatea temerară.

Când vor fi alegerile? O foaie din Budapesta scrie din izvor liberal următoarele:

„Cu interesare extra-ordinar de febrilă așteaptă membrii partidului liberal timpul viitoarelor alegeri, pe care le dorește fiecare guvernamental pentru a se limpeză situația. Cel inițiatul spun, că alegerile se vor face în Octomvrie. Simptom despre această posibilitate este și aceea, că se și pomenesc numele, care unde vor păși“...

Față cu acestea „Alkotmány“ de Duminecă, 11 c. spune: „Noi, pe baza informațiilor noastre așaștim, că nouele alegeri se pot aștepta deja în vara viitoare.“

Până atunci va să zică situația va sta tot nelimezită, plină de nesiguranță.

Nouă ni-se pare însă, că timpul alegerilor la noi și el depinde de dezvoltarea stărilor din Austria, precum și peste tot dezvoltarea politicii generale ungare.

Chestia fumană preocupă mult pe bărbaiți politici maghiari. Astfel în „Budapesti Hírlap“ (dela 10 Febr.) Hodossy Imre, unul din cei mai mari juriști maghiari, scrie o serie de articole pe un ton foarte împăciitor și favorabil tendențelor Fumanilor.

Eată cum termină:

„Să restabilim cât mai curând întreaga autonomie a Fiumei asigurată legal; Fiume să rămână saeparatum sacrae coronae corporis; fie cât o vreme, oraș italian filomaghiar; fie însă cât mai potrivit organ al marinei și comerțului Ungariei. Atunci Fiume va înflori tot mai mult și va fi eară cel mai scump mărgăritar al statului ungar.“

„Hosánk“ (de la 11 Febr.) aduce și ea un articol din peana baronului Kaas. Pledează pentru rezolvarea chestiunii tot în sensul arătat de Hodossy. Căci, zice între altele:

„Situația actuală nu mai poate dăinui. Cu cât ar continua mai mult, cu atât va fi mai rău. Era de ja rău când s'a apucat Banffy să rezolve. Se și poate lăuda că a făcut ispravă; dacă am urma însă în direcția aceasta cu politica de prigonire, am încuțăra politica de disensiune.“

Arată însă că Széll va avea grea problemă de rezolvat, deoarece ce lucrurile sunt foarte înveninate, cu atât mai înverșunate, cu cât va avea să-i împacă pe Italiani și pe Ungurii de acolo și mai presus de toate pentru-că va trebui să lucreze în multe privințe contrar „opiniei“ și „vise maghiare sedusă de false de-vise naționale.“

Sovinisti ridicoli. Polemisând cu „Budapesti Napló“, unde redactorul Vészi scrie că „sistemul lui Széll se împacă întru toate cu criteriile cerute de contele Tisza“, șovinistul Bartha Miklós (în „Magyarország“ dela 11 c.) se ridică cu putere în contra lui Vészi. Eată de ce. Vészi zice că prin aplicarea dreaptă a legilor se pot împăca naționalitățile. Bartha însă cere d'a dreptul, ca Széll să desființeze atât legea de naționalități, cât și autonomia bisericii naționale române.

Când va fi Polónyi — prim-ministru...

Chestia Ghenadie a fost și ea una din chestiile pe cari luni de zile „Tribuna“ a dus campanie violentă încontra guvernului presidat de dl Sturdza. Scriau despre fostul metropolit ea despre un sfânt.

Zilele acestea fostul metropolit a adresat „Eposet“ o scrisoare. „Drapelul“ a publicat această scrisoare, pe care ziarele conservatoare o ignorează. Cetit-au confrățit dela Sibiu scrisoarea aceasta? Mai susțin și acum că Ghenadie este un bărbat demn, omul păcii și al bisericii, ear cei cari l'au depus din scaun, s'elbatiei și netrebnic?!

Pentru-că dacă vor mai susține aceasta, atunci ar trebui să confirme și toate relele ce Ghenadie scrie acum împotriva conservatorilor, pe cari asemănându-l cu liberalii, zice că sunt mult mai răi!

Rând pe rând „Tribuna“ va trebui să retracteze tot ce cu atâta neprecugetare și patimă a scris când cu amestecul ei în certele partidelor politice din România.

Autonomia catolicilor.

Sâmbăta trecută congresul pentru autonomia catolicilor, după-ce și-a spus vederile și contele Zichy Nándor, a terminat dezbaterile în general asupra proiectelor în ședințe, și s'a trecut la votare.

Proiectul comisiunii de 27 a fost primit în general cu 89 voturi contra 37 pentru dezbaterile speciale; tot asemenea și cel prezentat de Horánszky Nándor s'a primit ca basă pentru dezbaterile speciale cu 83 contra 50 voturi.

Prin această deciziune cauza autonomiei catolice s'a pus la odihnă acum pentru multă vreme, căci lucrările în special ale comisiunilor pretind timp îndelungat.

Renta în Camera Română.

Eată textul raportului d-lui B. Delavrancea în chestiunea rentei școalelor din Brașov.

Domnilor deputați!
Legea de față izvorește dintr'un drept real și consacrat de secole, pe care biserica „Sfântului Nicolae“ din Brașov l'a avut față de Principatele române în trecut, ear

de mai bine de un sfert de veac față de România. Înainte de Unire, Moldova și Muntenia recunoscuseră, ceea-ce se impune de altminterlea, că datoresc bisericii Sfântului Nicolae din Brașov pentru școalele gr. orientale române de acolo veniturii vechi și diferite folosințe în țaria daniilor și așezămintelor domnești istorice.

În 1868 și în 1875 Parlamentul României a determinat la suma de 38 500 lei anual renta datorită sus zisei biserici. Nimeni nu poate tăgădui, că renta aceasta nu era un ajutor, nici o datorie prescrisă ce ar fi retuviat dintr'un simțământ de echitate, ci era și este un drept real netatrerupt, perpetuu.

Legea pe care guvernul o prezintă d-voastră limpezește dreptul bisericii Sfântului Nicolae din Brașov.

Acestea pentru capitalul de 962.500 lei rentă de stat 4 la sută, care să producă anual și de veci bisericii Sfântului Nicolae din Brașov venitul de 38 500 lei.

Întru cât privește creditul extra-ordinar de 115.500 lei, cred de prisos a stăruii. Se va plăti, în sfârșit, o datorie, ce trebuia plătită, și ce fără cuvânt, pentru întâiași dată, la 1895 nu se mai plăti.

Eată acum ce scrie „Gazeta“ (nrul de la 11 Februarie):

„Președintele comitetului parochial al bisericii Sf. Nicolae din Brașov, dl Vasilie Voinea, a adresat primului president al tribunalului de Ilfov o petiție, în care, pe baza deciziunii amintitului comitet parochial declară în numele acestuia, că-și retrage acțiunea, ce a intentat-o statului român pentru plata rentei, după-ce statul român s'a obligat a depune la cassa centrală a statului din Budapesta un titlu de rentă română perpetuă pentru un capital de 962.500 lei, producând o rentă anuală de 38.500 lei pe numele bisericii Sf. Nicolae din Brașov pentru întreținerea gimnasiului și a școalei reale gr. or. române din Brașov în organizațiunea lor actuală; și s'a obligat mai departe a plăti renta datorită pe cei trei ani din urmă în sumă de 115 500 lei. În fine declară, că comitetul parochial al bisericii Sf. Nicolae își conservă drepturile sale contra statului român în cas când venitul capitalului consemnat nu se va plăti regulat și la timp comitetului parochial al bisericii Sf. Nicolae în contul școalelor menționate, așa cum ele sunt azi organizate, precum și dacă nu se va plăti suma de 115.500 lei ce reprezintă venitul pe cei trei ani din urmă.“

Și în privința aceasta avem o satisfacție: când s'a intentat procesul, regretatul Diamandi Manole și dl G. B. Pop protestaseră în contra d-lui Voinea, arătând în ziarul nostru, că pornirea procesului este un abus și n'are nici un rost.

În ședința de la 28 Ianuarie (9 Febr.) s'a început apoi în Camera României discuția asupra proiectului de lege privitor la renta. Au vorbit d-nii I. Brătianu și N. Saveanu și Delavrancea. A doua zi apoi, după vorbirea d-lui Take Ionescu, Camera a votat proiectul, cu 94 voturi contra 6.

Presă maghiară și chestia naționalităților.

„Alkotmány“, organul clericalilor, în numărul de la 10 Februarie scrie:

În discuția asupra proiectului de budget, după-cum se știe, până acum nu

atât chestii financiare s'au desbătut, ci s'au adus pe tapet gravaminele naționale. *Széll Kálmán* a răspuns; pur și simplu l'a călcat în picioare pe *Komjáthy Béla*, care s'a retras cu nespuse rușine. Nici chiar *Kossuth Ferencz* nu vrea să se solidarizeze cu dănsul, cel puțin așa a declarat înaintea multor deputați. Aceasta una la mână! A doua este victoria partidului popular. Partidul popular a fost adevăratul partid care față cu naționalitățile binevoitoare (*Jóakaratu nemzetiség-ekkel*) a propagat politica de dreptate și echitate. Volnicia însă și păcatul (guvernul *Bánffy*), care și-a temut puterea, a grăbit să ne calomnieze însă și să ne denunțe înaintea opiniei publice maghiare; vestea că suntem în contra ideii de stat, că pactăm cu naționalitățile cărora voim să le vindem patria. Azi *Széll* a dezvoltat în Dietă politica dreptății. Dietă întreaga aclama. *Victoria primului ministru este deci totdeauna și victoria partidului popular. Eată ce trebuie să constate.*

„*Budapesti Hirlap*“ scrie:

Politica națională. Despre tema aceasta a vorbit azi *Széll Kálmán* și cu o inspirație atât de fericită, că întreaga Dietă așa zicând manifesta cu sgomot, ear' adversarii cari provocaseră declarațiunile, aproape au cerut iertare.

Să recunoaștem, că poate ar fi mai bine, pentru noi, cel din Ungaria, ca în chestia aceasta să facem cât mai mult și să vorbim cât mai puțin. Într'o țeară însă, în care în contra Ungurimei au înarmat pe Croați cu o pagină albă, pe Români și Sârbi cu autonomie bisericească națională, pe toate naționalitățile cu o lege de naționalități liberală și sentimentală; pe vremuri când (și în România) naționalitățile sunt prigonite cu foc și sabie, — e lucru mare, trebuie o deosebită însușire de bărbat de stat, prevedere, perseverență, temperanță și răbdare într'u tratarea necoroasă a acestei chestii.

... Și în urechile noastre sună câte odată cântul de sirenă despre — absolutismul maghiar. Om serios însă, care nu e diletant în politică și care nu se lasă răpit de temperamentul seu volnic într'u a țese iluzii, mai poate oare vorbi serios, așteptând succes, despre absolutism? Absolutismul nu-i forma de guvernare a noului veac. Păturile mai inferioare ale populațiunilor sunt răscolite de chestii economice și sociale. Cine, în asemenea împrejurări, ar mai pune încredere în mijloacele învechite ale guvernării brutale, volnice și teroristice? Și dacă s'ar mai crede cineva, așa în general, cine să aibă speranțe într'un absolutism maghiar fără dinastie maghiară?

Sub titlul „*Politica silniciei*“ ziarul „*Magyarország*“ dela 10 Februarie publică următorul prim-articol:

„Un mare „humbug“ politic a explodat azi (9 l. c.) în camera deputaților: chestia umflată a naționalităților. Epoca guvernului apus *Bánffy* a avut trebuință de un mare, prin care să-și acopere golăteala volniciei sale sistematice. Drept mare a avut să-i servească chestia naționalităților, prin care tendențios, intenționat și necurmat s'au silit să sparie și să ametească opinia publică, și astfel s'o ducă în răzăcire. I-s'a făcut guvernului *Bánffy* imputarea, că e așa și așa de șovinist, cu ce mână tare și cu câtă energie de fer propagă interesele rasei maghiare și strivește ori ce mișcare a naționalităților nemaghiare. Ear' rezultatul propriu al acestei — fără îndoială brutale — politici a fost, că, cauza rasei maghiare și interesele statului național cu nici un pas nu le-a promovat, din contră o enormă ură și un îndăbușit dor de răzbunare a îngrămădit în inimile naționalităților — împotriva noastră. Ear' atunci, când guvernul „șovinist“ era în doaga căderii, în cor răsunau profețiile pentru a seduce și a intimida opinia publică, că adevărat de loc ce cade guvernul *Bánffy*, deodată apoi o să se trezească toate naționalitățile, o să se încurajeze, neavând să simtă apăsarea „mănei de fer“, și în est-mod deșteptate și aliate, naționalitățile

deodată vor răsturna clădirea milenară a statului național maghiar, ceea ce până atunci, cum se știe, numai mâna puternică a lui *Bánffy Dezső* a ținut-o în echilibru.

Această profecție însă nici decum n'a voit să se împlinească. Ce-i drept, așa a fost un lucru destul de neplăcut pentru cei ce voiau să reactiveze sistemul silniciei. Ce era de făcut? Dacă nu există chestie de naționalități, atunci ea trebuie creată. Totdeauna se găsește câte-un fiscal valah ori slovac, care să țipe câte una, ear' aceste țipete, facă-se ele în forma de toast, ori ca articol de ziar, trebuiec umflate drept eveniment ce sgudue lumea. Las' să vadă lumea, în ce groznică nenorocire a ajuns statul ungar prin căderea guvernului *Bánffy*. „Secția pentru naționalități“, azi disolvată, din proprie diligență a și adunat asemenea apariții nimitoare — vr'o treizeci-cinci. Astea apoi au fost grupate și ascuțite în contra guvernului actual, ca prin asta să-și făurească arme și mijloace pentru trântirea acestuia și pentru pregătirea atingerii triumfale a *Bánffy* știlor.

Ear' ascuțitul propriu al acestei umflări a chestiei naționalităților se îndreaptă împotriva ideii independentiste. Și cel mai mare dușman al acestei idei, *Bánffy Dezső*, a știut foarte bine, ce face. Ori-ce lucru, care săb ște încrederea în sine a națiunii și altuște într'însa nelcrederea, e foarte potrivit, pentru a micșora alipirea națiunii la deplinătatea drepturilor ei, pentru a-i frânge vitalitatea și a-i slăbi rezistența. Pentru asta a administrat *Bánffy Dezső* în așa stil mare chestia naționalităților. Astfel a fost preparată și de astă-dată acea mare caricatură, după căderea lui, cu scopul, ca să despoale națiunea de acele drepturi eluptate, pe cari și până acum le-a creat încrederea în sine, ce începe a se trezi și s'o readucă la acel sclavagiu desvârșit, pe care *Bánffy* și aderenții săi i-l pregătiseră în trecut și a i-l pregăti țintesc și pentru viitor.

Petru asta ne bucurăm noi, că această mare comedie s'a spart astăzi. Din punct în punct ministrul-president *Széll* a arătat astăzi, că lucrurile ținute atât de primejdioase, în cea mai mare parte nici nu s'au petrecut, ear' dacă s'au întâmplat, apoi acelea au fost niște „lucruri mici și mărunte“. Ear' aceste lucruri mărunte nu merită, în adevăr, din cauza lor națiunea să perhoreșcheze calea, care conduce spre deplinătatea vieții sale de stat și la întregirea desvârșită a dreptului ei de liberă dispozițiune.

Prin aceasta nu voim să negăm existența chestiei naționaliste. De cât că modul de rezolvare a acesteia, nu este cel cresut de înjustimea minții lui *Bánffy*. Silnicia, strivirea fără cruțare, încălcarea bruscă nu pot să aibă alt rezultat, decât ură și înstrăinare, ceea ce s'a și ajuns; și nu ne înșelăm dacă spunem, că buchetul adunat cu atât de mare diligență, în mare parte, este rezultatul reacțiunei acestui sistem. Timp de patru ani, cât *Bánffy* și-a exercitat sistemul seu propriu, nici cu un pas n'am mers înainte în ce privește rezolvarea chestiei naționalității ba chiar puterile destructive: Ura și odiul împotriva națiunii maghiare și a statului maghiar, s'au sporit.

Dacă există deci chestie de naționalități, aceasta se poate mulțumi, în mare parte, politicele îngămfate a erei lui *Tisza* și *Bánffy*, care politică timp de 80 de ani bucuros și-a căutat popularitatea în erupțiuni fără preț și în producțiuni de silnicie, cari aveau aparență onergetică. Foarte corect a spus-o azi *Széll Kálmán*, că nu puterea respingătoare, ci puterea atractivă trebuie s'o valorăm față cu chestia naționalităților. În teaga cameră, aproape fără osebire, a aprobat și a primit de a sa această enunțaițiune, și prin aceasta politica de silnicie a lui *Bánffy* și-a primit lovitură de grație.

Revista externă.

Înțelegerea franco-germană în Asia mică.

„*Novoje Vremia*“ anunță din Constantinopol:

Acum decurând a fost încheiată convenția între companiile franceze și germane privitor la calea ferată „*Smyrna-Afion-Karahisar*“, care fapt va avea urmări foarte importante. În virtutea acestei convenții drumul de fer german din Asia-mică va fi legat cu suspensivă cale ferată franceză. Ambele companii se resboiau până acuma în mod înverșunat. Când legătura va fi reali-

sată, toate mărfurile, ce se expediază acum din *Konia* în Europa, vor trece în partea covârșitoare prin *Smyrna*, ear nu prin *Bosfor*. Transportul în modul acesta va fi mult mai ieftin.

Altă panamă în Arad.

În numărul de ieri al foii locale „*Aradli Közlöny*“ cetim, că în Arad earăși s'a dat de urma unei mari defraudări, la oficiul de vamă și sare, din loc. Făptuitorul, — „*patriot*“, bine înțeles, — este cunoscut deja. De vr'o opt ani funcționează la acest oficiu, ca controlor la cântărit, dar numita foaie nu-i spune de cât inițialele numelui *G. L.*

Din paguba ce a pricinuit-o statului, până acum s'a constatat cifra de 35.374 chiloqr. sare și 1109 saci got, care în bani exprimată face: 8.174 coroane și 63 fileri.

La ascultare defraudantul și-a recunoscut fapta, care a săvârșit o astfel, că din fie-care nou transport de sare punea la o parte o anumită cantitate și apoi o vindea în ascuns. Asta l'a succes așa, că a falsificat cărțile, în cari se introducea sarea nou-sosită, ear sacii—asa zice—l'a împrumutat pe la cunoscuți; nu știe însă la care anume, pentru-că n'a purtat socoteală despre asta.

Constatându-se furtul, direcția financiară l'a suspendat din post numai decât și a făcut la procuror arătare în contra lui pentru defraudare în oficiu și pentru falsificare de acte publice. Noul defraudant e înșurat și tată a trei copii.

La săvârșirea crimei a fost împins de patima, că-i plăcea să cheltuiască mai mult decât agonisia.

Nu mai începe îndoială, că Aradul ține să stea ca cel dintăiu între orașele panamiste ungurești.

Răsboiul buro-englez.

Despre lupta de Luni, când Buller trecuse *Tugela*, se publică acum următoarele amănunte:

Englezii au pătruns până la *Waalkrantz*, unde 50 de Buri au rămas până când Englezii s'au urcat în virful dealului și numai după aceea s'au depărtat. Jumătate din ei erau oameni indigeni înarmați. Așa se pare, că înaintarea prefăcută a Englezilor Buri multă vreme au luat-o în serios, căci toată puterea armată și-au mutat-o de la *Waalkrantz* spre Englezii, ale căror baterii porniseră înainte nerăbdătoare și au ajuns în focul a două tunuri „*Creuzot*“. Atunci Buller la moment a comandat retragerea. O bombă engleză a căzut într'un furgon cu cartușe, care a explodat imediat. O altă știre spune, că Englezii nu s'au mișcat de loc înainte din locurile, ce le aveau mai înainte.

Despre puterea armată a Englezilor eară ce se telegrafează din *Lodra* cu datul 8 Februarie: Azi în Camera comunelor secretarului de stat în ministeriul de războiu *Wyndham* a constatat, că de la începutul războiului 2283 soldați au „dispărut“. A spus apoi, că peste trei săptămâni 180 000 de oameni vor pleca în Africa-sudică. Aceștia se compun din următoarele trupe: *Regulate*: 126 000; de la marină: 1000 oameni; altă miliție: 9000; oștire „*yeomanry*“: 5000; voluntari: 10.000 și trupe din coloni: 26.000 de oameni. S'a mai hotărât — zice *Wyndham* — că la numărul acesta se mai adaugă acum: 17 batalioane miliție și 3000 yeomanry. Astfel suma întreagă de brațe, ce se trimite în Africa, este: 194.000.

Un alt secretar de stat, *Brodrick*, a raportat camerei, că în urma învoielii lordului *Romer*, din *Egipt* s'au transportat în sudul Africii 5 tunuri *Maxim* pe seama Englezilor, ear în locul acestora Anglia va trimite altele în *Egipt*. Un vas de războiu anume

„*Herzog*“, bănuț fiind de contrabandă, nu fost deținut și transportat la *Durban*. La prunca guvernului englez însă vasul a fost de berat, căci nu conținea nici tunuri, nici aluzi de arme și fiind-că a intervenit în cauză obișuși guvernul *Germaniei*.

Despre lupta lui *Magdonald* în preajma orașului *Kimberley* se depeșază următoarele:

„Pe piscul cel mai nordic al muntelui pe care *Magdonald* l'a ținut ocupat, Buri au dus opt tunuri de câte 7 funți; darș artilerie. Buri au început un foc de artilerie îngrozitor în contra Englezilor, ca și alunge de pe dealul care domină valea (trecerea peste apă).

„Între acestea și pe șes s'a petrecut luptă desperată între Eglezii și între Buri întăriți. *Magdonald* ar fi avut nevoie de ajutoare ca să înconjoare pe inamic; a depeșat lui *Methuen*, ca imediat să-i trimite trupe noi. *Methuen* a trimis imediat *Babington* din *Modder-River* cu trupe tari de cavalerie și cu două baterii. Ce n'a făcut cu *Babington* și trupele noi, e o enigmă care încă nimeni n'a delegat-o. *Babington* care ar fi avut destulă vreme să sosească în ajutorul lui *Magdonald*, nu s'a prezentat. Încă azi dimineață (*Joi*) *Magdonald* și-a apăs cu desperare poziția de luptă, și credeți și-ar fi putut-o păstra, dar azi înaintea amiază a primit ordin de la *Methuen*, să retragă imediat cu întreaga armată dina de apa *Modder-River*.

Agentul „*Reuter*“ i se raportează din *Springfield*:

„Era peste puțină ca trupele engleze să stea în partea nordică a *Tugela*. Trupele de ajutor trimise peștru, s'au dus de-a dreptul spre șantier, însă din pricină că colinele la stânga de *Brackfontein* sunt foarte întărite de Buri, trupele engleze n'au putut de loc să înainteze decât numai expunându-se unei primejdii periculoase foarte mari. Buri neîntrerupt bombardază taberele engleze. *Canonada* a fost atât de îngrozitoare, că comandantul englez a fost silit să-și retragă trupele, nefiind un chip de înaintare, de-oarece n'au putut să reziste puterii covârșitoare a bombardării din partea Burilor.“

Cu datul 10 Februarie se telegrafează din *Bruzella*:

„Întreagă oștirea lui Buller s'a retras deja peste riul *Tugela*. E generală părerea, că Buller nu va merge să despresureze *Ladysmithul*, va căuta să străbata cu armata statul liber *Oranje*. *Joubert* însă a luat toate măsurile ca să întărească hotarul acestui stat. Deja sunt la granița *Oranjului* peste 40.000 de Buri.“

Cu același dat se vestește din *London*, că comandantul suprem al oștirii engleze africane, lordul *Roberts* de presinte se află la *Modder-River*.

Apel

Cătră toți *P. T. D.* autori de opuri literare și științifice și cătră toți iubitorii de cultură și progres.

Marele *Archimede* a exclamat din noiară: „Da mihi ubi consistam, et terra dimovebo“. Noi zicem astăzi: „Dați școlii române confesionale toate cele de lipsă și aceasta va reforma societatea românească!“

Pătrunși de importanța, ce o poartă avea o școală confesională română așezată în neamul nostru, învățătorii ortodocși și mână din șapte protopopiate ale de Dumnezeu scutitei diecese a Aradului au dat o reuniune, în care tot membrii aflate cele necesare pentru progresarea culturală, în scopul ca de aci să se revină asupra poporului român binecuvântările ricitelor omenești.

Neajunsurile materiale însă ne împiedică într'u realizarea nobilelor noastre intențiuni; de aceea îndrăsnim și acum incomoda, sau poate chiar a molesta

proasa și nobila noastră inteligență, cu războaie umilită, să binevoiască a dona pe o parte din biblioteca noastră câte un exemplar din scrierile lor valoroase și alte opuri de valoare, sau doară însăși valoarea cărților, care noi îl vom revira în favorul bibliotecii, din care membrii doșori de cunoștințe nouă, să-și poată astămpăra tot mai mult laudabilul dor de pogres.

Or-ice donațiune în favorul bibliotecii, rugăm a se trimite la adresa subscrișului precedent și despre toate vom răspunde prin raționiu și mulțămire publică.

Arad, din ședința comitetului central ținută la 4 Ian. n. 1900.

Prof. Teodor Ceantea, Iosif Moldovan, președinte. secret. prim.

NOUȚĂȚI

Arad, 12 Februarie 1900.

Pentru Iancu. În procesul ce se va desfășura mâine la Baia-de-Criș, trei universitari, d-nii Scurtu, Novacovici și Steer, cari au depus cererea pe mormântul lui Iancu, vor fi apărați de d-nii avocați T. Pap, Fr. Hossu și Dr. St. C. Pop.

Manevrele mari împărătești, după cum vestesc foile din Lemberg, anul acesta se vor ține în *Galizia*, în jurul orașelor *Laslo și Krasno*, sub conducerea baronului *Beck*, șeful statului major. Cuartirul general al Majestății Sale Monarhului va fi în *Krasno*. Vor lua parte la aceste manevre trei corpuri de armată: din Lemberg, *Przemysl* și din *Cracovia*, apoi mai multe divizii separate, cari adevărat nu aparțin acestor corpuri de armată galiciene.

Noua reuniune economică română din *Brigile*, care până acum are 150 de membri înscriși, a ținut întâia prelegere populară în *Orăștie*, unde dl *Ioan Mihaiu* a vorbit despre cultivarea plantelor de nutreț, mai ales a trifoiului, ear' dl *C. Băieș* despre ceea ce avem de făcut în grădina de pomi. Conferința a succedat foarte bine. A fost cercetată de peste 100 tărani și de peste 80 de domni. A doua prelegere publică s'a ținut ieri în *Balomir*. A vorbit și aici dl *Ioan Mihaiu* despre plantele de nutreț și dl *Nic. Mihaiu* despre alegerea și înțelegerea vitelor și nobilitarea soiului.

Spre știință D-nii învățători *I. Vanc* și *L. Moldovan* ne trimit o scrisoare, în care rectifică cele ce scrisesem despre domnia lor, declarând, că ei n'au oferit dlui *T. Ceantea* candidatura la deputăție în *Sinod*. Înțelegem.

Cununie. Primim următorul anunț: *Aurelia Pop* și *Aureliu Barbu*, notar com. au onoare a vă face cunoscută celebrarea cununiei lor, care se va ține *Duminecă* în 13 Februarie st. n. a. c. la 3 oare d. a. în biserică gr. cat. din *Cianul-mare*. *Cianul-mare* și *Lancrâm*, 1900. — Sincere felicitări.

Pentru masa studenților din Brașov doamna v. d. *Lucia V. Bologa* a contribuit 20 coroane, în amintirea iubitelui ei v. d. *Virgil Popea*, care, cum știm, a avut zilele trecute un sfârșit atât de tragic.

Nouă alarmă. S'a dat alarma, că diacitul preot din *Oradea-mare*, *Andrei Horvat* ar periclită patria, că nu lasă copiii să vorbească ungurește în școală. Faptul e, că în *Oradea Români* a roape și-au pierdut limba maternă și preotul solitează să-și vorbească limba. Ei, dar învățătorul de-acolo, *D. Sima* a dat de belea, căci inspectorul l'a scutit sub critică în ale pedagogiei, ce a și ridicat în comisiunea administrativă. Cum să scape dar? Haid la arma lui *Pituk*; acum pune vina pe preot, că din pricina lui n'a putut învăța copiii, deoarece-ce pre-

ține a învăța copiii și românește. Asta apoi o colorează cu insinuări infamante că preotul ar trage la dereș pe copii pentru limba românească. Părintele *Horvat* stă cu mult mai sus, decât să-l atingă terorismul inscenat de slăbiciunea unui om, ear omul păcătos are să mediteze la soartea lui *Pituk*. Al lui să fie și al acelora cari l'au luat sub patronajul lor patriotic!

Duel sângeros. În 10 l. c. n. un duel cu cele mai aspre condițiuni s'a petrecut între d-nii *Dr. Nicolae Mihailovici*, docent la facultatea de medicină din *Budapesta* și *Dr. Oscar Böszörményi*, avocat în capitală, unde amândoi trec de bunii duelanți. Duelul s'a dat cu sabia și după câte-va lovituri violente, avocatul *Böszörményi* a primit la cap o tăietură atât de gravă, încât duelul imediat a trebuit sistat. Rănitul zace greu bolnav. Pricina duelului a fost vătămare de onoare, urmată — chiar înaintea județului — de o strajnică palmuire. Cel bătut și în fața judecătoriei a fost tot avocatul rănit acum, și incidentul produsese mare senzație între patrioții din capitală.

12.000 măști de zahăr în apă. O știre din *Praga* spune, că în apropiere de *Klein-Wittenberg*, o corabie a firmei „*Lorenz și Schmidt*” din *Hamburg*, încărcată cu 12.000 măști metrice de zahăr s'a isbit de un pod și s'a cufundat cu toată cantitatea de zahărului.

Grindină în Februarie. Din *Jimboia* (*Hatzfeld*) se vestește, că *Sâmbăta* trecută, în mijlocul unei mari vijelii, între tunete și fulgere, — o oară întreagă a căzut acolo grindină. Fenomenul, destul de rar, a pus în uimire pe locuitorii comunei.

Impărăteasă în gura morții. *Eugenia*, văduva împărăteasă a lui *Napoleon III*, în vârstă de 80 ani, zace greu bolnavă, și catastrofa se așteaptă în fle-care moment.

Profesor înebunit. Se vestește din *Bectherecul-mare*, că profesorul piarist *Dr. Kiss Sándor* de acolo, cunoscut ca bun scriitor în literatura maghiară, a nebunit în *Vineria* trecută. A fost dus la casa de sănătate din *Budapesta*.

Coruri la sate în România. Revista populară *Albina* din *București* află, că în multe sate din România harnicii învățători au format cu școlarii coruri bisericesti, cari cântă în biserică *Dumineca* și la sărbătorii mari. S'au înființat în unele capitale de ale județelor școli de cântări pentru formarea cântăreților. Așa este una în *Severin*, susținută de clerul mehedintan, care e foarte bine condusă și dă minunate rezultate. În scurtă vreme din acea școală vor eși cântăreți bine pregătiți pentru bisericile de la sate.

Bună tovarășie. „*Adevărul*” din *București*, care ducea o campanie violentă contra dlui *Sturdza*, pentru-că i-ar fi „trădat” pe *Ardeleni*, luându-se la ceartă mai zilele trecute cu „*România Jună*”, a început o campanie contra... *Transilvănenilor*.

„*Magyar Szó*” în *Nrul* de la 10 înregistrează cu multă plăcere campania anti-ardelenă a ziarului „*Adevărul*”. Ca să facă și mai mare capital din ea, spune și un neadevăr: că numitul ziar ar fi organ al dlui *Al. Beldiman*, ministru plenipotențiar al *României* la *Berlin*. „*Adevărul*” este ziar socialist-ovreiesc și acum a început campanie, pe chestia *Ghenadie*, contra conservatorilor, pe cari *Ghenadie* e supărat rău că nu i-au votat pensie și nu-l fac eară... metropolit!

Invitare la petrecerea împreună cu joc, care se va aranja *Mercuri*, în 14 Februarie st. n. 1900 în salele școlii gr. cat. din *Alba-Iulia*. Inceputul la 7 oare seara. Prețul intrării: de persoană 40 cr., de familie la 3 persoane 80 cr., peste 3 persoane 1 fl. Venitul întreg e destinat pentru renovarea unui clopot la biserică gr. cat. din *Maleri*. Curatorul bisericii gr. cat. din *Maleri* (*Alba-Iulia*) *Suprasolvirile*.

cari se vor cuita cu mulțămire, sunt a se trimite la adresa dlui *Nonu Poruțiu*, oficial.

Lueger la Papa. Se telegrafează din *Roma*, că *Vineria* trecută *Dr. Carol Lueger*, valorosul primar al *Vienei*, a fost în audiență la *Papa* timp de jumătate oară. Principele bisericii catolice a întrebat cu viu interes despre stările publice din *Viena*. Atingând și situația politicii interne din *Austria*, *Papa* a zis, că cei-ce se bucură de mai multă trecere, ar trebui să fie prevenitori față de tendințele *Monarhului*. În toată convorbirea sa cu primarul *Lueger*, *Papa* a fost vioiu și bine dispus.

Neinteresare. La colegiul preoțesc intră în comuna *Petrovosea* în 8 Februarie st. n. pentru alegerea a 12 deputați la sinodul protopopesc, de față au fost 3 zic: trei preoți (din 19 preoți ce sunt în tract) și președintele protopop; deci trei membri au ales 12 membri. Poftim interes față de biserică!

Chirotonii la Sibiu. *Sâmbăta* trecută au fost chirotoniți prin înaltpreasfinția *Sa metropolitul Mețianu* tinerii clerici absolvenți: *Ioan Șorban* ca preot pentru parochia *Blăjeni Grosuri* (tractul *Zarandului*), și *Petru Luda* ca diacon, ales preot în *Bobalna* (tractul *Gioagiului*).

Bibliografie. A apărut în tipografia *Ciurcu et Comp.* din *Brașov* „*Chiemarea învățătorului*” cu o „*Programă specială a oarelor pe săptămână*” de la școala cu un învățător, de *I. Bota*.

Se află de vânzare la librăria *Ciurcu* în *Brașov*, la librăria *archid.* în *Sibiu* și la autor în *Cetea* n. p. *Tövös*. Prețul 44 filer.

Un cavaler de industrie. — În *Gras* s'a întâmplat zilele trecute un fapt, care poate servi de bun subiect unui roman de colportagiu, și anume:

În una din zile apără la dna *Ana Poglayen*, proprietară de moșie, un domn, pe a cărui cartă de vizită se putea citi următorul nume distinct:

„*Sigismund nobil de Edlenyi*, căpitan de ulani în retragere și mare proprietar. Acest domn cumpără dela dna *Poglayen* moșia *Ratsenberg* pe prețul de 115000 de florini cu condițiunea de a plăti o datorie ipotecară de 5000 fl., ear restul să l plătească în rate anuale, fără să dea de-ocam dată nici un ban.

În curând el fu pus în posesiune; intră deci în toate drepturile ce i-se competenau ca nou proprietar. Tuturor însă li-se pără un om curios, căci când se instală în noua proprietate, avea ghetele și hainele rupte.

În scurt timp după-ce deveni proprietarul acestei frumoase moșioare, el se grăbi să taie pădurea ce se afla în cuprinsul moșiei și să vândă lemnele pe un preț de nimic, astfel că toți fură cuprinși de indignație asupra veritabilității acestui nobil și căpitan de cavalerie. Cercetările făcute în urmă au avut de rezultat, că acest proprietar nu este nici nobil, nici căpitan, nici proprietar, ci un criminal ordinar condamnat de justiția ungară la 15 ani închisoare pentru crimă de omor și, ce este mai mult, el nu se numește *Sigismund de Edlenyi*, ci răspunde la jidovescul nume de *Samuel Grünbaum*.

Moartea unui celebru nihilist. În 6 Februarie a murit în *Paris* *Petru Lavrov*, căpetenia de odinioară a socialismului internațional, celebrul nihilist rus, care de 84 ani trăia mai ales la *Paris*, exilat în patria sa. *Lavrov* s'a născut la 1813 din o bogată și nobilă familie rusească. Iși alesese cariera militară și în vârstă de 21 ani a devenit profesor de matematica superioară la academia militară din *St.-Petersburg*. În scurtă vreme fu înaintat la gradul de colonel, având înaintea sa cea mai strălucită carieră științifică și militară. Când însă a publicat o mare enciclopedie, în care a pășit cu principii contrare religiei și statului, la 1866 a fost arestat 9 luni de zile, apoi condamnat la deportație în *Siberia*. De aici însă, după trei ani a fugit și s'a stabilit la *Paris*. În 1872 s'a mutat la *Zürich*, unde la 1876 a înființat o societate sub numele „*Inainte*”, care a pășit împotriva teoriilor anarhistului *Bakunin*. În 1877 s'a întors earăși la *Paris*, de unde însă la 1881 a fost expulsat din pricină că colectase bani pe seama

nihilistilor ruși, dar mai târziu ordinul de expulsare a fost revocat. La început *Lavrov* a aparținut celei mai extreme nuanțe anarhiste și tot ca atare s'a dovedit și la 1883, când a edat în *Șviteră* o foaie sub titlul „*Vestitorul Poporului*”. Nu mult după aceea însă el însuși a văzut și a declarat, că agitația lui rămâne fără efect asupra poporului rus; de aceea în ultimul deceniu a trăit în desăvârșită retragere și a lucrat neobosit la marea sa operă intitulată „*Istoria gândirii omului*.” — A trăit aproape 87 ani.

Grozăvenile Englezilor. „*Times*” publică o scrisoare, în care un oficer englez povestește, cu o nepăsare revoltătoare, o scenă care e făcută să ne ridice părul vălului...

Acel oficer vorbește despre o șargă a cavaleriei engleze, la care el a luat parte. „Unul din escadroanele engleze ajunse un detașament de burf și cea mai strașnică măcelărire de porci începu și dură zece minute, dacă nu încă mai mult. Erau vre-o 60 de bucăți burf. Unul din oamenii noștri care văzu doi burf călări, amândoi pe același cal, îi străpunse pe amândoi cu lancea omorându-i pe loc. Dacă nu s'ar fi întunecat, sunt sigur că am fi ucis încă mai mulți...”

Era de crezut, ca asemenea grozăvii să se mai poată petrece în pragul secolului XX?

Se află de vânzare o casă în *Recaș*, cu 8 chilii, ear în curte (ocol) două case separate cu 5 chilii, pivniță (podrum) bună încât în tot *Recașul* nu se află așa acomodată și care nici odată nu conține apă; grădina la casă cu pomi și cu vie și o altă grădină afară în hotar. Deslușiri mai detaliate se pot căpăta în *Recaș* la doamna văduvă proprietăreașă *Eufemia Stanislavievici*.

ULTIME ȘTIRI

Impăratul Wilhelm și pacea.

Bruzella, 11 Februarie. În cercurile personalului de la reprezentanța diplomatică de aici a *Transvaalului* se crede, că cu privilegiul vizitei de eri a ambasadorului englez la curtea imperială din *Berlin*, împăratul *Wilhelm* a dat sfatul, ca Englezii să caute cât mai îngrabă să încheie pace cu *Burii*.

Soldații Irlandezi în grevă.

BERLIN, 11 Februarie. *Ziara* „*Localanzeiger*” publică din *Londra* știrea, că la *Sheffield* batalionul miliției de vânători regești irlandezi n'a voit să intre în luptă. Batalionul se compune din 414 oameni, dintre cari 176 înși au denegat ori-ce supunere.

Cai din Bănat pentru Englezi.

Triest, 11 Februarie. Guvernul englez a cumpărat 5000 de cai în părțile *Banatului* pentru armata sa din *Africa-sudică*. Același guvern a emis o comisie de stat pentru primirea cailor. În zilele cele mai apropiate vase engleze sosesc la *Fiume* și *Triest*, pentru a-i transporta la *Durban*.

CALINDARUL NOSTRU

PE ANUL VISECT 1900

SE AFLĂ DE VÎNZARE

LA

ADMINISTRAȚIA

„**TRIBUNEI POPORULUI**”.

PREȚUL 30 cr.—60 FILERI.

VÎNZĂTORILOR SE DĂ UN RABAT DE 20%

Acest calendar, bun și ieftin, cuprinde pe lângă partea calendaristică și articole dela literatură distinctă *I. Slavici*, *G. Coșbuc*, *Vasile Goldiș*, *Enea Hodoș*, *Uncheașul* etc.

Fiecare *Român* să grăbească a-și cumpăra acest calendar făcut anume pentru-ca să găsească în el lucruri plăcute țefi cărturarilor.

Editor: *Aurel Popovici-Barclanu*. Red. respons.: *Ioan Russu Șirianu*.

„BIHOREANA“ inst. de credit și economii societate pe acții în Oradea-mare.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Bihoreana“, societate pe acții, în Oradea-mare conform dispoziției §-ului 19 din statute, se invită

la prima adunare generală ordinară

care se va ține în Oradea-mare la 8 Martie 1900 st. n. la 10 oare înainte de mezăzi în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alegerea a trei scrutinători pentru actele de alegeri și a trei membri pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul comitetului de revisiune despre examinarea contului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului anual și deliberarea asupra împărțirii profitului curat.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1900.
6. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcțiunii, este a se întrebuița suma amintită în §-ul 61 punctul f.
7. Alegerea a doi membri în direcțiune pe 2 ani.
8. Alegerea a 5 membri în comitetul de revisiune pe 3 ani conform §-ului 57 din statute.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute:

§ 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una și înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiunile sale, eventual și dovezile de plenipotență.

Acțiunile depuse la locurile designate de direcțiune, se vor lua în considerare numai în cât reversul despre depunere, cel mult în ziua următoare adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-ului 24. din statute, avem onoare a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 24 Ianuarie 1900, pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere s'a designat în acest an, respective au fost rugate institutul Albina, Victoria, Silvania, Economul, Oraviciana și Patria.

Oradea-mare, 24 Ianuarie 1900.

Direcțiunea institutului.

Contul bilanțului

Debit.		Cor.	nl.	Cred.		Cor.	nl.
21	Casa în numerar	11224	30	1	Capital social	600000	
2	Capital neversat	129714	08	4	Fondul de rezervă	474	
9	Cambii de bancă	547245	22	24	Spese de fondare	1471	
11	Cambii cu acop. hipotecare	126866	70	7	Depuneri spre fructificare	855146	
18	Credite hipotecare	121133	20	29	Depozite de casă	1355	
15	Credite de cont-curent	30279	90	36	Saldul intereselor transit	9695	
17	Credite pe efecte	6522	—		Profit net	37711	
19	Credite personale	4783	—				
34	Capitale elocare la alte institute	23079	48				
25	Mobilier	4538'30					
30	10% descriere	453'84	46				
33	Diverse conturi debitoare	921	88				
		1005854	22			1005854	22

Oradea-mare, 31 Decembrie 1899.

Dr. Coriolan Pap m. p., director executiv.

Iosif Diamandi m. p., contabil.

Direcțiunea:

Iosif Roman m. p. Nicolau Zigre m. p., v. președinte. Iosif Vulcan m. p., președinte. Moise Nyes m. p.
 Iosif Moldovan m. p. Andrei Horvath m. p. Petru Pântya m. p. Dr. Nicolae Popoviciu m. p. Antoniu Palladi m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul present și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-mare, 24 Ianuarie 1900.

Comitetul de revisiune:

Samuil Ciceronescu m. p. Sava Raicu m. p. Toma Pacala m. p. președinte. Dr. Ioan Buna, m. p.,

Contul profitului și al perderilor

Debit		Cor.	nl.	Cred.		Cor.	nl.
8	Interese după depuneri	11928	62	10	Interese de la cambii de bancă	37093	
31	10% dare după interese de depuneri	1192	88	12	„ „ „ „ cu acoperire hipotecară	8293	
32	Contribuție	4136	78	14	Interese de la cred. hipot.	8979	
27	Salarii	10403	30	18	„ „ „ „ pe efecte	365	
26	Spese curente (porto, luminat, încălzit etc.)	2716	62	20	„ „ „ „ person.	402	
28	Chirie	1924	24	16	„ de cont curent	983	
25	Descriere din mobilier	453	84	35	„ după cap. eloc. la alte inst. (70% scut. de dare)	8523	
	Profit net	37711	38	22			
				23	Provisiune	3894	
				30			
				3	Interese de întârziere a acționarilor	1931	
		70467	66			70467	

Oradea-mare, 31 Decembrie 1899.

Dr. Coriolan Pap m. p., director executiv.

Iosif Diamandi m. p., contabil.

DIRECȚIUNEA:

Iosif Roman m. p. Nicolau Zigre m. p., v. președinte. Iosif Vulcan m. p., președinte. Moise Nyes m. p.
 Iosif Moldovan m. p. Andrei Horvath m. p., Petru Pântya m. p., Dr. Nicolae Popoviciu m. p., Antoniu Palladi m. p.,

Subsemnatul comitet am examinat contul present și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-mare, 24 Ianuarie 1900.

Comitetul de revisiune:

Samuil Ciceronescu m. p. Sava Raicu m. p. Toma Pacala m. p. președinte. Dr. Ioan Buna m. p.